

Verkiezingsprogramma VVD Noardeast-Fryslân 2019 – 2022

Ondernemen in Noardeast-Fryslân

- Werkgelegenheid
- Ondernemersklimaat
- Midden- en kleinbedrijf
- Agrarische sector
- Recreatie en toerisme
- Haven Lauwersoog
- Binnenstad en dorpskernen
- Infrastructuur bereikbaarheid
- Parkeren en bereikbaarheid
- Regiomarketing
- Kabel Noord

Leefbaarheid Noardeast-Fryslân

- Grondpolitiek
- Bouwaanvragen
- Wonen
- Leefbaarheid
- Voorzieningen
- Veiligheid
- Natuur en landschap

Zorg en Welzijn in Noardeast-Fryslân

- Werk en inkomen
- Minimabeleid
- Sociale werkvoorziening NEF
- Jeugd en gezin.
- Recreatie en sport
- Onderwijs
- Ouderen
- Volksgezondheid
- Zorg
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Cultuur
- Taalbeleid Frysk

Besturen in Noardeast-Fryslân

- Bestuur
- Openheid
- Financieel beleid
- Personeel en organisatie
- De gemeente intern
- De gemeente extern
- Interactieve beleidsvorming
- Klantgerichtheid
- Plaats en taak gemeente

Ondernemen in Noardeast-Fryslân

Werkgelegenheid

Voor de VVD heeft het terugdringen van de werkloosheid een hoge prioriteit. Met name de werkloosheid onder de jongeren baart ons grote zorgen. De gemeente kan hier iets aan doen. Aan het sociaal economisch beleid van de gemeente moet een nauwe samenwerking met het bedrijfsleven en onderwijs ten grondslag liggen. Voor het behoud van bestaande werkgelegenheid en het scheppen van nieuwe, achten wij het van groot belang dat wordt gezorgd voor een goede infrastructuur en bereikbaarheid; ook met het openbaar vervoer.

Ondernemersklimaat

Een aantrekkelijk ondernemersklimaat kenmerkt zich door duurzaam ingerichte bedrijventerreinen, adequate winkelvoorzieningen en een goede bereikbaarheid. De gemeente kan en moet hier een stimulerende rol spelen door het creëren van eenvoudige vestigingsvoorwaarden, mogelijkheden werken aan huis, aantrekkelijke grondprijzen, snelle afhandeling van aanvragen en een proactieve opstelling. De VVD vindt bovendien dat de ondernemers in de gemeente nadrukkelijk moeten worden betrokken bij beleid dat hen aangaat.

De VVD ziet voor onze nieuwe gemeente een prachtige kans in de Regiodeal. Hierin wordt de ambitie uitgesproken om het Bruto Regionaal Product met € 400 miljoen in 2025 te laten stijgen door in te zetten op innovatie en ondernemerschap, een leven lang leren, een betere samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt en partnerschap.

Midden- en kleinbedrijf

Het midden- en kleinbedrijf is een zeer belangrijke, zo niet de belangrijkste motor voor de werkgelegenheid. Het beleid dat verschillende overheden voeren ten aanzien van het midden- en kleinbedrijf dient goed op elkaar afgestemd te worden. De gemeente moet daartoe zo nodig zelf initiatieven ontplooiën. Voor de leefbaarheid in de gemeente en het goed functioneren van winkels, kantoren etc. is het van belang dat zij goed bereikbaar zijn. De inrichting van locaties voor winkels, kantoren en cafés moet flexibel zijn. De gemeente zal eveneens flexibel moeten zijn ten aanzien van openingstijden van horecabedrijven; de sluitingstijden worden in principe door de horecaondernemer zelf vastgesteld. De gemeenteraad zal de mogelijkheden die de winkeltijdenwet biedt, benutten door een zo ruim mogelijk kader te scheppen ten behoeve van de invulling door de middenstand. In het licht van de verruimde aandacht voor het lokaal economisch welzijn ziet de VVD de rol van de gemeente ten aanzien van het midden- en kleinbedrijf dan ook als verdergaand dan alleen voorwaardenscheppend. In nauw overleg met het bedrijfsleven gebruikt de gemeente alle ruimte die rijks- en provinciale beleidskaders laten om een integraal beleid te voeren. Dit beleid zal vooral ook stimulerend en adviserend van aard zijn en toegesneden op de lokale wensen, potenties en beperkingen. In dat kader moeten diverse instrumenten stelselmatig op hun waarde worden getoetst. Te noemen vallen soepel

vergunningenbeleid ten aanzien van bepaalde branches/zones, tariefdifferentiaties etc. De gemeente zal trachten de voorwaarden te scheppen waaronder bedrijven onderling komen tot afstemming en wellicht tot afspraken die op de langere termijn een gezond en evenwichtig economisch klimaat waarborgen. De VVD wil een onderzoek naar de mogelijkheid van vestiging van bedrijven langs de Centrale-As. De provincie heeft dit uitdrukkelijk niet in het streekplan opgenomen. De VVD is echter van mening dat, wil je meer bedrijvigheid naar onze gemeente toe halen een directere ligging aan de Centrale-As een must kan zijn. De VVD vindt het belangrijk verdere ruimte te geven aan ontwikkeling van de industrieterreinen in Hallum, Kollum, Kollumerzwaag en Dokkum. Ontwikkeling van industriegebieden bij andere dorpen moet mogelijk blijven.

Agrarische sector

De agrarische sector is in directe en indirecte zin een belangrijke bron van bestaan. Maar ook de pijler voor een goede plattelandsontwikkeling. De gemeente moet waar mogelijk de initiatieven vanuit deze sector steunen. Dit zijn bijvoorbeeld initiatieven op het gebied van een tweede tak. Gemeenten dienen bij het formuleren van hun beleid, bijvoorbeeld bij bestemmingsplannen voor het buitengebied en milieubeleidsplannen, de specifieke belangen van de agrarische sector te betrekken. Behoud en doorontwikkeling van de veehouderij en akkerbouwsector dient voldoende kansen te krijgen in het gemeentelijk ruimtelijke ordening en milieu beleid. Naast die economische betekenis is de agrarische sector door de oppervlakte van het grondgebied ook van belang als beheerder van de groene ruimte. De groene ruimte die hoofdzakelijk door haar zo is gevormd. De VVD is van mening dat de agrarische sector, die door diverse overheden met te veel regelgeving wordt geconfronteerd, zich op een economische wijze moet kunnen blijven ontwikkelen, zowel op korte als lange termijn. Waarbij bestaande land- en veeteeltgebieden het agrarische ondernemen niet onnodig gehinderd mag worden door "natuurontwikkeling" of planologische ontwikkelingen die hierin strijdig zijn.

Activiteiten van agrariërs moeten wel kunnen worden gecombineerd met recreatie en toerisme. Initiatieven in deze moeten worden gehonoreerd. Het moet een aanvulling worden op onze regionale economie vooral voor toeristische en agrarische bedrijven.

Het buitendijks gebied, qua oppervlakte ca. 4.000 ha, is een uniek stuk natuurgebied in onze gemeente. Dit zou veel toegankelijker gemaakt moeten worden.

De vegetatie van het buitendijks gebied (distelbestrijding, kort gras) moet aantrekkelijk worden gemaakt voor overwinterende ganzen zodat de ganzen druk binnendijks afneemt. De gemeente zal hier op moeten handhaven.

Wellicht is kavelruil in de toekomst noodzakelijk

Ook in deze sector wordt duurzaamheid gestimuleerd, zoals energievoorziening door aardwarmte, zonne-energie, reststoffen en vergisting van groenafval. Nieuwe woonfuncties in

het buitengebied mogen de bedrijfsvoering van de agrariër niet hinderen. Noardeast-Fryslân dient een integrale lange termijn visie te ontwikkelen op ruimtelijke ontwikkeling van de agrarische sector in de gemeente.

Recreatie en Toerisme

Toerisme en recreatie zijn een belangrijke bron van werkgelegenheid binnen onze gemeente. De afgelopen jaren is er vooral ingezet op samenwerking en kleinschalige recreatie. Het aanbod van kamperen en recreatiewoningen is volgens de VVD een goede ontwikkeling waar de gemeente dan ook planologisch ruimte voor moet bieden. Bijkomend voordeel is dat hierdoor het toeristische seizoen het jaar rond wordt, waarvan ook de plaatselijke middenstand kan profiteren. Een bloeiend aanbod van horeca, voet -, fiets- en ruitersporen en evenementen komt daarbij zeker ook ten goede aan onze eigen inwoners. Niets is heerlijker dan dicht bij huis te kunnen ontspannen en recreëren. Regelgeving moet erop gericht zijn om evenementen mogelijk te maken. De ontwikkeling van camperplaatsen en TOP's verdient een bredere uitrol. Een TOP is een startpunt waar recreanten de auto kunnen parkeren om van daaruit heerlijk te fietsen of te wandelen. Een TOP biedt informatie over de fiets- en wandelroutes ter plaatse en er is horeca in de buurt. De (bewegwijzerde) routes laten de recreant kennismaken met de mooiste plekjes in onze regio. De startpunten zijn te herkennen aan markante constructies bij een parkeerplaats. Het Sud Ie project dient zo snel mogelijk te worden afgerond. Een volgende stap is het bevaarbaar maken van dorpsvaarten. Onze gemeente heeft een netwerk van kleinschalige voorzieningen, zoals kamperen bij de boer, bed & breakfast en een goed aanbod van horeca en dag attracties. De samenwerking tussen deze bedrijven is de afgelopen periode goed op gang gekomen en kan nog verder gestimuleerd worden.

De recreatieve mogelijkheden van de waddenkust moeten worden versterkt en makkelijker planologisch inpasbaar gemaakt worden, denk onder anderen aan Holwerd aan Zee, en de Sence of place projecten. De VVD blijft zich verzetten tegen de waterpeilverhoging van het Lauwersmeer. Het brengt schade toe aan de landbouw en de recreatiesector, terwijl er geen 0-meting heeft plaatsgevonden. Daarbij komt bij dat het waterschap Noorderzijlvest het Lauwersmeer gebied gebruikt als vrije afstroming waardoor bij veel regenval de Friese boezem niet vrij kan afstromen door de hogere ligging van de provincie Groningen. Het Friese achterland krijgt dan met te hoge waterstanden te maken die dan weer schade kunnen toebrengen aan kades en oevers.

Haven Lauwersoog

Hoewel de haven Lauwersoog buiten onze gemeentegrens ligt levert de haven veel werkgelegenheid op voor onze inwoners. Ook de gemeente dient als aandeelhouder bij te dragen aan de groei van de haven van Lauwersoog. Het aandeelhouderschap in de haven Lauwersoog is geen must.

Binnenstad en dorpskernen

Het is en blijft voor de VVD belangrijk te investeren in de binnenstad en dorpskernen. De binnenstad en dorpskernen zijn uniek in hun soort en dient zijn historische karakter te behouden.

Zondagsopenstelling De VVD is van mening dat zondagsopenstelling voor alle winkels in de gemeente Noardeast-Fryslân mogelijk moet worden gemaakt. Openstelling kan plaatsvinden, zodat een ieder op zijn of haar eigen wijze invulling kan geven aan de zondag. Het is de vrije keuze van de ondernemer. Het is niet aan de overheid om dit te bepalen

Infrastructuur en bereikbaarheid

Het wegennet in onze gemeente dient op een aanvaard niveau te blijven, zodat de stad Dokkum en de dorpen ook goed bereikbaar blijven. De VVD vindt dan ook dat we ons wegennet goed moeten beheren en onderhouden. Het onderhouden en soms herinrichten van deze wegen is een kostbare maar ook noodzakelijke taak. De verkeersveiligheid en het gebruik dienen op elkaar afgestemd zijn. Voor een goede en vlotte doorstroming van het verkeer dient bij het toewijzen van een 60 kilometerzone gekeken te worden of dit werkelijk de verkeersveiligheid bevordert. Dit om te voorkomen dat niet noodzakelijke belemmeringen voor het verkeer worden opgeworpen. Ook dient bij het aanleggen van verkeer remmende maatregelen naast de verkeersveiligheid te worden gekeken naar hinder voor het landbouw-, vrachtverkeer en hulpdiensten.

Met de aanleg van de Centrale As is hier een belangrijke bijdrage aangeleverd. Maar we zijn nog niet klaar! . Zo moet er nog geïnvesteerd worden in de verbinding tussen Dokkum en Kollum. De opwaardering van de Skieding (N358) en de N357 (de weg tussen Leeuwarden en Holwerd) Dit is van groot sociaal- economisch belang voor Noordoost Fryslân. Het is de verbindingsweg tussen Kollum, Buitenpost en Surhuisterveen naar het rijkswegennet (A7). Het zorgt voor een goede ontsluiting van de regio, een goede doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid op dit tracé neemt sterk toe. Wij zijn blij met de constructieve gesprekken tussen onze gemeente en de provincie. Wij willen oproepen om bij voortduring dit thema hoog op de bestuurlijke agenda te plaatsen.

Projecten die voor de VVD van belang zijn in het kader van bereikbaarheid de rondweg om Wanswert, Haak om Kollum en de Westelijke rondweg van Dokkum.

Parkeren en bereikbaarheid

In de binnenstad dient een goede balans te zijn tussen de parkeertarieven en doorstroming van verkeer. Parkeertarieven moeten niet onnodig hoog zijn. Dit kan een negatief effect hebben op het aantal bezoekers van de binnenstad. De VVD is niet tegen een autoluwe binnenstad. Voor ons staat dit niet haaks op de mogelijkheid van parkeren in de binnenstad, zoals bijvoorbeeld op “De Markt”. De binnenstad van Dokkum moet bereikbaar blijven. De VVD is voorstander om het huidige parkeerbeleid te continueren (tot 11.00 uur en buiten de binnenstad gratis). Aanpassing van het parkeerbeleid dient altijd in overleg met de winkeliers en bewoners van de binnenstad plaats te vinden. Het streven blijft om onbetaald parkeren in de hele gemeente mogelijk te maken.

Regiomarketing

Met de aanleg van de Centrale-As is het juist van belang een goed marketingplan voor regio te maken en uit te voeren. Het is van belang om bedrijven en mensen naar onze regio toe te krijgen. De regiomarketing dient een van de belangrijkste taken te zijn van onze bedrijven contactfunctionaris. Het is belangrijk dit in een groter verband op te zetten met onze buurgemeenten. Daarbij moet er verder gekeken worden dan ANNO (Agenda Netwerk Noord Oost). Ook dienen ondernemers betrokken te worden bij de planvorming en uitvoering van deze regiomarketing.

Kabel Noord

De VVD is van mening dat Kabel Noord zich ten dienste moet stellen om zoveel mogelijk woningen op het glasvezelnetwerk aan te sluiten. Naar onze mening zal Kabel Noord met andere partijen moeten samenwerken om de financiële risico's voor de gemeente tot een minimum te beperken, waarin garanties voor werkgelegenheid en continuïteit een waarborg moeten zijn. Ook stelt de VVD dat het netwerk van Kabel Noord moet worden opengesteld voor andere aanbieders om gebruikers in de gelegenheid te stellen hun eigen keuze daarin te maken.

Leefbaarheid Noardeast-Fryslân

Grondpolitiek

De gemeente heeft door aankoop en of het eventueel in bezit houden van grond een goed instrument in handen om verschillende belangen af te wegen en of veilig te stellen. Na de verwezenlijking van een ruimtelijke bestemming zal moeten worden bepaald of de gronden in gemeentelijk bezit behoren te blijven. Het gemeentelijk eigendom is onbetwist indien dit bijvoorbeeld openbare ruimten betreft zoals parken, straten, openbaar groen en speelterreinen voor kinderen. Wanneer verkoop overwogen wordt, mag dit nooit ten koste gaan van het gemeenschappelijke gebruik. De VVD is van mening dat het overdragen van gronden met een particuliere bestemming naar de particuliere sector de voorkeur heeft. De grondprijs moet daarbij worden bepaald door het marktmechanisme. Gezien de huidige en toekomstige economische ontwikkelingen is een strakke regie op de strategische grondvoorraad een voorwaarde.

Bouwaanvragen

De behandeling van bouwaanvragen moet een zo kort mogelijke doorlooptijd kennen. In de afgelopen periode hebben de oude gemeenten diverse activiteiten ondernomen om er voor te zorgen dat de wettelijke termijnen niet worden overschreden. De gemeente heeft ook veel gedaan om de klantvriendelijkheid en de adviserende rol van de gemeente te verbeteren. De VVD vindt dat dit nog beter kan, bijvoorbeeld door de invoering van de één-loketfunctie, waar een inwoner met al zijn vragen terecht kan. Dit loket zal bijdragen aan een klantgerichte benadering.

Wonen

Mensen bepalen in beginsel zelf waar en hoe ze willen wonen, mits deze initiatieven passen binnen de kaders van de bestemming. Het is aan de gemeente om hiervoor heldere, eenduidige kaders te scheppen. Deze kaders zijn niet in steen gehouwen en zijn op basis van voortschrijdend inzicht aanpasbaar zonder de rechtszekerheid hierbij aan te tasten. De nieuwe omgevingswet biedt hiertoe straks de mogelijkheden. Kleinschalige lokale projecten worden op hun merites beoordeeld.

Huisvestingsmogelijkheden (starterswoningen) voor jonge mensen in de kleinere kernen is wat ons betreft een aandachtspunt. De VVD wil dorpspecifiek beleid graag een plek geven in de nieuwe raadsperiode. Laten we het DOM-beleid (Dorp Ontwikkeling Maatschappij) als pilot zien, dan zou het doel kunnen zijn om in de nieuwe gemeente ruimtelijke kwaliteit op maat per kern te faciliteren. Het gemeentelijke welstandsbeleid laat de inwoners zo veel mogelijk vrij bij de bouw en aanpassing van hun woning. Gemeentelijke voorschriften beperken zich tot hoofdlijnen. De VVD is voorstander van een proef met regelvrij bouwen. Ook hier geldt dat de gemeente ruimhartig met nieuwe initiatieven moet omgaan

Duurzaamheid

Duurzaam bouwen wordt toegejuicht. Duurzame ambities van de gemeente zelf moeten op dusdanige wijze worden ingevuld dat dit zoveel mogelijk budgettair neutraal verloopt. Zonneweiden zijn geen probleem, als het niet ten koste gaat van landbouwgrond. VVD is voor goede en eerlijke voorlichting over mogelijkheden van opwekken van duurzame energie. Elke vorm van opwekking van duurzame energie is en blijft maatwerk. Echter is de VVD van mening dat mestvergisters niet binnen een straal van een kilometer van stads en dorpskernen mogen worden geplaatst.

Leefbaarheid

Een leven lang fijn wonen in Noardeast-Fryslân. Dat geldt voor senioren van nu en van de toekomst gelukkig steeds langer. Een goede ouderenzorg is een plicht die op ons allemaal rust omdat juist de ouderen in onze dorpen verantwoordelijk zijn voor het welstandsniveau waarvan wij nu profiteren. Zelfstandig kunnen blijven wonen in de eigen vertrouwde omgeving, daar gaat het om. Daarnaast wil de VVD een volwaardige deelneming aan de samenleving door de ouderen bevorderen. Al onze dorpen hebben hun eigen identiteit. En die willen we graag behouden. Goed functionerende Dorpsbelangen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid. Met zorg die lokaal wordt afgestemd met maximale keuzevrijheid en ruimte voor inbreng van de mensen zelf. De VVD wil het verenigingsleven actief stimuleren: verenigingen leveren een belangrijke bijdrage aan de sociale structuur en de leefbaarheid.

De VVD is een voorstander van dorpsbudgetten. De VVD pleit voor het instellen van een dorpenfederatie en uitbreiding van dorpscoördinatoren.

Voorzieningen

Onze gemeente kent een groot aanbod van voorzieningen. Dit is zeker belangrijk voor de regiofunctie die wij hebben. De VVD blijft voor het behoud “De Sionsberg” waar de zorg voor de inwoners van de gemeente gewaarborgd blijft. Ook dienen wij ons te blijven richten op de zorg voor ouderen. Ook op dorpen dienen voldoende mogelijkheden te zijn die de zorg versterken, zodat ook ouderen in hun eigen dorp kunnen blijven wonen. Dit is ook met name belangrijk voor de leefbaarheid van de dorpen. De gemeente dient meer dan nu hierin te faciliteren. Wij zijn overtuigd van het nut van dorpshuizen als ontmoetingsplaats voor de bewoners van een dorp. Er zal goed moeten worden gekeken naar manieren van communicatie met de dorpen c.q dorpsbelangen in onze uitgestrekte gemeente. Daarbij is het belangrijk om in de gemeente met steunpunten te werken waarbij deze steunpunten als frontoffice moeten worden ingericht. Waarbij de mogelijkheid wordt gecreëerd om voor bepaalde diensten spreekuren in te stellen

Veiligheid

Uitgangspunt voor de VVD is dat de burger zich in zijn woning, op straat, of elders veilig moet voelen. De gemeente moet met haar beleid deze veiligheid bieden; zij doet dit door in de eerste plaats te zorgen voor een goede inrichting van de woon- en werkomgeving. Daarnaast moet zij het idee bevorderen dat orde en veiligheid voor iedereen van belang is. Bij bestrijding van criminaliteit is medewerking van de bevolking van groot belang. Het vroegtijdig melden bij de politie van verdachte zaken is uiterst belangrijk. Het beleid met betrekking tot openbare veiligheid verdient de volle aandacht. De VVD vindt dat de rampenbestrijding meer aandacht en middelen moet krijgen. Oefening, preventie, uitrusting en opleiding van brandweer, geneeskundig- en aanverwant personeel dient ondersteund te worden. De VVD is van mening dat de aanwezigheid van voldoende bluswater beschikbaar moet zijn.

Natuur en landschap

De natuur en het landschap in onze regio zijn uniek. Het rustige en open karakter biedt goede mogelijkheden voor mens en dier om hier gezond te kunnen leven. We dienen er voor te zorgen dat deze prachtige natuur behouden blijft. Wel kan er ruimte worden geboden voor kleinschalige ontwikkelingen, maar deze dienen dan zo veel mogelijk plaats te vinden bij bestaande bebouwing en landschappelijk inpasbaar worden gemaakt. Een gedegen plan dient onderdeel te zijn van de vergunningaanvraag.

Zorg en Welzijn in Noard-East Fryslân

Werk en inkomen

Maatschappelijke dienstverlening vraagt van de gemeente een goede coördinatie, omdat er raakvlakken bestaan op verschillende beleidsterreinen zoals volkshuisvesting, ouderenzorg, verslavingszorg, openbare orde, jongerenbeleid, preventie en bestrijding van vandalisme, emancipatie en zorg. Door de veranderingen in de samenleving (wijzigende leefvormen, perioden met en zonder werk) verandert het beroep op de overheid. De aanbodmarkt moet daarom worden omgezet in een vraagmarkt. Daartoe moet periodiek onderzoek plaatsvinden naar de behoefte van burgers aan professionele zorg en vrijwilligerszorg. Uitgaande van dit onderzoek bepaalt de gemeente of subsidiëring wordt verstrekt.

Minimabeleid

De VVD vindt dat begeleiding van mensen, die om welke reden dan ook een beroep moeten doen op een bijstandsuitkering, vooral gericht moet zijn op het actief blijven en het overbruggen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Uitgangspunt in de wet werk en bijstand is dat een ieder in zijn of haar eigen inkomen voorziet. Mocht dit niet mogelijk zijn dat moet de gemeente de randvoorwaarden scheppen voor een adequate ondersteuning. Het minimabeleid moet niet een beperking, de zogenaamde "armoedeval", zijn voor het vinden van werk. Het is bedoeld voor het voorkomen van sociaal isolement en mag volgens de VVD ook als zodanig getoetst worden.

In onze gemeente moet er blijvend aandacht zijn voor de (sociaal) zwakkeren in onze samenleving en de ouderen. Ondersteuning voor de kinderen van de minima om aan sport of cultuur te kunnen meedoen is tevens van belang. Lokaal maatwerk is essentieel voor een goede werking van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de transitie jeugdzorg. Wij gaan daarbij niet uit van de vraag "Waar heb ik recht op" maar "Wat heb ik nodig om mee te kunnen doen"

Sociale werkvoorziening NEF

Een zakelijke opstelling door de sociale werkvoorziening hoeft niet te leiden tot problemen, zolang verdringingseffecten worden voorkomen. Een dergelijke opstelling kan zelfs bijdragen tot vergroting van de kansen van de doelgroep. De gemeente dient er scherp op toe te zien dat de sociale werkvoorziening ruimte biedt aan die groepen burgers voor wie zij bedoeld is. De VVD ziet geen bezwaren om werkzoekenden binnen de WWB en andere regelingen via NEF te laten integreren c.q. detacheren. De VVD is van mening dat bij eventuele grote druk van NEF op de gemeentelijke begroting, NEF de gemeente tijdig door een duidelijke begroting en meerjarenperspectief over het voorgenomen beleid moet informeren. Hierbij dient tot een voor de gemeente kostenneutrale situatie te worden nagestreefd.

Jeugd en gezin

Liberaal beleid gaat uit van optimale ontplooiingskansen. Juist daarom zullen jongeren goed moeten worden toegerust voor hun toekomstige taken en verantwoordelijkheden in de samenleving. Dit gegeven, samen met de specifieke behoeften van jongeren zelf, maakt een apart beleid noodzakelijk dat zich richt op alle jongeren. Extra aandacht is nodig voor jongeren in achterstandssituaties. Het integrale jongerenbeleid moet vorm krijgen in vele sectoren, bijvoorbeeld werkgelegenheid, volkshuisvesting, verkeer, cultuur, sport, recreatie en maatschappelijke organisaties. Belangrijk daar bij is dat maatregelen op diverse beleidsterreinen óók zullen moeten worden getoetst op hun effecten. Jongeren hebben als zij zelf volwassen worden in toenemende mate behoefte aan zelfstandigheid. Als starters op de woningmarkt verlangen zij goede en betaalbare woonruimte. De gemeente moet daarmee rekening houden bij haar volkshuisvestingsbeleid -jongeren en vooral de schoolgaande jeugd, behorende tot de meest kwetsbare verkeersdeelnemers. Bij de aanleg van fietspaden moet dan ook niet alleen gedacht worden aan het recreatieve belang daarvan, maar vooral ook aan de verkeersveiligheid van de schoolgaande jeugd. Passieve, maar vooral actieve deelname aan cultuur, sport, recreatie en maatschappelijke organisaties wordt door de gemeente bevorderd door speciale maatregelen, die drempelverlagend werken in het gebruik van accommodaties. Voor jongeren dient de gemeente steun te verlenen aan speciaal op hun gerichte projecten.

Ook jongerenverenigingen en clubactiviteiten voor jongeren krijgen steun. De trends in de jongerenwereld veranderen snel. Door middel van een actueel jongerenbeleid kan daarmee rekening worden gehouden. Het is voor de VVD vanzelfsprekend dat bij het voorbereiden en uitvoeren van jongerenbeleid de jongeren zelf worden betrokken.

In het kader van het jongerenbeleid wordt in de voorlichting ook aandacht besteed aan de verantwoordelijkheid van ouders/opvoeders zelf voor de opvoeding en gedrag van hun kinderen. Initiatieven om ouders te helpen bij hun opvoedingstaak worden gestimuleerd.

In het jongerenbeleid wordt aandacht geschonken aan activiteiten op veel beleidsterreinen. Daarbij moet gedacht worden aan onderwerpen, zoals voldoende speelmogelijkheden of ontmoetingsplekken voor jeugdigen, handhaving van de leerplicht, voldoende activiteiten in jeugdcentra, hulpverlening in achterstandssituaties. Aan sportstimulering zal meer aandacht moeten worden besteed.

Recreatie/sport

De nog steeds toenemende vrije tijd en het groeiend besef van het nut van sportbeoefening voor het welzijn van de mens hebben tot gevolg gehad dat de sportactiviteiten in de toekomst verder zullen toenemen. Hetzelfde geldt voor het bijwonen van sportmanifestaties als een vorm van recreatie. Veranderingen in de wijze waarop sporten worden beoefend, hebben tot gevolg dat de behoefte aan sportvoorzieningen - naar aard en plaats - ook aan veranderingen onderhevig zijn. Sportdeelname door jongeren kan door middel van gerichte projecten worden

gestimuleerd. Vroegtijdige kennismaking op school met de lokale sportverenigingen is daarvan een goed voorbeeld. Het verenigingsleven moet zo onafhankelijk mogelijk van de overheid kunnen functioneren. Dat onder meer door het beschikbaar stellen van voorzieningen, zoveel mogelijk tegen kostprijs. Sportkantines hebben een belangrijke sociale functie. Zij vormen voor verenigingen vaak een belangrijke bron van inkomsten. De gemeente moet een soepel beleid voeren, maar excessen voorkomen door duidelijke regels te stellen zodat sportkantines worden gebruikt in directe relatie tot de sport. Het clusteren van sportactiviteiten kent een hoge mate van natuurlijk verloop. De gemeente dient hierin ook het algemeen belang te vertegenwoordigen door actief met sportverenigingen in overleg aan te gaan. Het is belangrijk dat de gemeente in de toekomst zelf kan beslissen over bruisende sport ideeën.

Onderwijs

We zijn trots op de kwaliteit van onze scholen en willen die kwaliteit bewaren. Opgroeïende kinderen moeten in Noardeast-Fryslân de kans krijgen hun talenten te ontwikkelen en te benutten. Dit begint vaak op school. Het onderwijs moet gericht zijn op het bieden van gelijke kansen en tevens ruimte bieden aan talenten van leerlingen. Omdat opvoeding en educatie in elkaars verlengde liggen, vinden wij het belangrijk dat ouders bij de school worden betrokken. De vrijwillige inzet van ouders bij bijvoorbeeld het organiseren van activiteiten is van onschatbare waarde. Basisvoorzieningen als scholen moeten goed gespreid zijn over de gemeente. Vooral in ons landelijk gebied, met zijn vele kernen en buurtschappen, vervullen de scholen een belangrijke functie. Naar de mening van de VVD moeten onderwijs en vorming leiden tot mondige burgers, die zich kunnen ontplooiën tot zelfstandige, vrije burgers, die het eigen leven richting kunnen geven en zich een plaats kunnen verwerven in onze maatschappij. De gemeente heeft als lokale overheid de taak te zorgen voor een gedifferentieerd onderwijsaanbod. Om deze taak goed te kunnen vervullen moet samenwerking tussen de schoolbesturen worden geïnitieerd en gestimuleerd. Extra aandacht dient te worden besteed aan het achterstandsbeleid en de aanpak van bestrijding van voortijdig schoolverlaten. Ook hier geldt dat samenwerking tussen de schoolbesturen van het openbaar en bijzonder onderwijs van groot belang is. In het onderwijs aan anderstalige leerlingen moet van de VVD de Nederlandse taal hoge prioriteit krijgen. Veel aandacht behoort er ook te zijn voor kennis van de Nederlandse samenleving. Gehandicapte kinderen behoren zoveel mogelijk gebruik te kunnen maken van regulier onderwijs. Door hun centrale ligging kunnen scholen in een buurt een belangrijke wijkfunctie vervullen. Waar mogelijk dienen schoolgebouwen te worden benut voor culturele en maatschappelijke activiteiten in de wijk. Integratie van scholen in hun buurten bevordert de sociale controle. Extra aandacht zal moeten worden gegeven aan de mogelijkheden om beroepsonderwijs te kunnen blijven volgen in de regio.

Ouderen

De VVD steunt ouderen in hun streven naar een zo lang mogelijke zelfstandigheid. Een aangepast hulp- en voorzieningenaanbod maakt een geleidelijke overgang van zelfstandigheid

naar verdergaande verzorging mogelijk. Aan de gewijzigde en tegelijkertijd toenemende zorgbehoefte moet worden tegemoet gekomen terwijl de kosten beheersbaar blijven. Uitgangspunt van het beleid moet zijn: de professionele zorg bieden die noodzakelijk is. Het ouderenbeleid op de verschillende terreinen dient duidelijk te worden ondersteund. Aan de infrastructuur worden door ouderen bijzondere eisen gesteld, de ligging van woningen ten opzichte van winkels, openbaar vervoer groenvoorzieningen en zorgvoorzieningen is van groot belang voor het handhaven van de zelfstandigheid. Tevens moeten zij actief kunnen blijven deelnemen aan het sociale leven. Openbare gebouwen, recreatie, sport- en groenvoorzieningen dienen toegankelijk en bruikbaar te zijn voor ouderen. Het aanbrengen van liften, ringleidingen voor slechthorenden en aangepaste toiletten wordt gestimuleerd. De toegang tot zorg is een taak van de gemeente, de zorgverlening een taak van de instellingen. Tussen de gemeenten en zorg verlenende instellingen dient structureel overleg te worden gevoerd over ouderenbeleid. Het lokale bestuur vervult hierbij een stimulerende rol. Coördinatie van zorg verdient veel aandacht. Voorkomen moet worden, dat vele instanties die zich met zorg voor ouderen bezighouden, langs elkaar heen werken of dubbel werk doen.

Volksgezondheid

De VVD is van mening dat een gezond leefmilieu voorwaarde is voor het welzijn en de ontplooiing van de mens. Het milieu is niet alleen nu belangrijk, maar moet ook in stand gehouden worden voor toekomstige generaties. Milieubeleid heeft pas kans van slagen indien het steunt op de actieve medewerking van individuele burgers, bedrijven en instellingen. De gemeente heeft hierbij niet alleen de rol van voorlichter maar ook een rol als voorbeeld voor de bevolking. De VVD vindt het daarom ook van belang dat er in het beleid van de gemeente continu gedacht wordt in termen van duurzaamheid.

Vergunningverlening ten aanzien van ruimtelijke ordening, welstand, bouwregelgeving en milieubeheer moet zoveel mogelijk gelijktijdig en met elkaar in samenhang geschieden. De VVD is voor een open overleg over het beheer van het oppervlaktewater met water- en zuiveringsschappen. Het eerste doel vormt hierbij de doelmatigheid van het watermilieubeheer. In overleg tussen de gemeente en het betrokken water- of zuiveringsschap moet er een afweging plaatsvinden tussen de te nemen maatregelen, het milieurendement en de kosten. Bodemsanering dient in overeenstemming te zijn met de (beoogde) bestemming van de grond. Niet ieder terrein behoeft voor een multifunctioneel gebruik geschikt te zijn. Bij gespreide verontreinigingen, die geen gevaar voor de volksgezondheid opleveren, is de VVD voor sanering door middel van het aanbrengen van een schone leeflaag. De VVD is tegenstander van het opslaan van radioactief afval in onze gemeente. Ook is de VVD vooralsnog tegen de boring van schaliegas, zolang nog niet duidelijk is wat de gevolgen voor de volksgezondheid zullen zijn. Wij spreken ons daarom nu nog niet hierover uit..

Zorg

Naast de inzet op werkgelegenheid in de toeristische sector is ook investeren in de werkgelegenheid in de zorg een belangrijke pijler. De bevolking vergriest en de regio ontgroent.

Er moet ingespeeld worden op huidige en toekomstige vraag naar zorg. Er dient samengewerkt te worden met de diverse instanties die zich hiermee bezig houden. Behoud van de Sionsberg in haar huidige vorm is voor de regio van levensbelang. Het gemeentebestuur zal al het nodige ondernemen om dit, binnen haar mogelijkheden, te bewerkstelligen.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De gemeente dient de integratie van chronisch zieken en gehandicapten in de samenleving te bevorderen door het tot stand brengen van overleg tussen de gehandicaptenorganisaties op gemeentelijk niveau; het toezien op de aanwezigheid van voorzieningen voor de toegankelijkheid van openbare gebouwen voor gehandicapten. Het toezien op de toegankelijkheid van recreatieve voorzieningen waaronder groenvoorzieningen; het bevorderen van de bouw van aangepaste of later met weinig kosten aan te passen woningen; een actief personeelsbeleid wat betreft het opnemen van gehandicapten in gemeentelijke dienst.

Cultuur

Cultuur is essentieel voor de ontwikkeling van elk mens. Het cultuurbeleid moet, in samenspraak met de inwoners, een klimaat scheppen waarin een breed en kwalitatief cultureel leven kan gedijen. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol en bemoeit zich niet met de inhoud van kunst en cultuur. Uitgangspunt voor de VVD is het culturele ondernemerschap. Instellingen dienen niet louter afhankelijk te zijn van overheidssubsidies. De VVD vindt dan ook dat muziekverenigingen, musea, koren, toneel, erfgoedinstellingen en ook lokale cultuurhistorische evenementen gemeentelijk zo nodig financieel ondersteund moeten worden om ze voor de samenleving te behouden.

Taalbeleid Frysk

Frysk is voor veel inwoners van onze gemeente de denk- en voertaal. De gemeente dient te blijven inzetten op het behoud en versterken van de Fryske taal, maar het Nederlands is en blijft belangrijk om ook buiten onze provincie goed te kunnen communiceren. De gemeente dient zich in te blijven zetten op meertalig beleid, waarbij zowel de Nederlandse als de Fryske taal naast elkaar worden gebruikt.

Besturen in Noard-East Fryslân

Bestuur

De VVD wil de vormgeving van het gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan in nauw overleg met alle andere betrokken organisaties en burgers tot stand brengen. Wij wensen een kwalitatief goed gemeentebestuur. Dat betekent dat er hoge eisen gesteld moeten worden aan politici en het proces van de publieke verantwoording.

Openheid

Voor de VVD is openheid van zaken van groot belang. Wij zijn van mening dat beleidsplannen die diep ingrijpen in bestaande situaties soms al voordat zij helemaal afgerond zijn in de inspraak gebracht moeten worden. De VVD is voorstander van raadgevende referenda. Deze referenda betreffen uiteraard alleen zaken waarover de gemeenteraad zelfstandig kan beslissen. De VVD staat open voor contacten met individuele burgers of groepen. Bezoeken aan wijken of dorpen, discussies met het gemeentebestuur of de VVD-fractie, en het vergaderen op locatie, zijn voor ons allemaal voorbeelden van het gewenste directe contact tussen burgers en hun politieke vertegenwoordigers. De VVD is van mening dat de politiek verantwoordelijk is voor het dichten van de kloof die er ontstaan is tussen de politiek en de burgers.

Financieel beleid

Een verantwoord financieel beleid is voor de VVD de basis voor het totale gemeentelijk beleid. Dit beleid stoelt op een reële sluitende meerjarenbegroting met een gezonde reservepositie, een tijdig opgestelde rekening, een overzichtelijk meerjarenperspectief en tussentijdse rapportages en het tijdig vooraf signaleren van risico's die de financiële stabiliteit van de gemeente bedreigen.

De begroting moet voldoende buffer hebben om risico's op te vangen en er dient gezorgd te worden voor een passende investeringsruimte.

Structurele uitgaven worden met structurele middelen gedekt. Dit geldt óók in crisistijd.

Door decentralisatiemaatregelen wordt veel –gewenst- rijksbeleid gefinancierd door of via de gemeentekas. De VVD vindt dit ongewenst en is van mening dat, indien het rijk taken decentraliseert voldoende middelen ter beschikking moeten worden gesteld. Binnen deze middelen moeten de taken worden uitgevoerd. Indien door decentralisatie van rijkstaken naar de gemeenten, waarbij niet altijd ook één op één de budgetten meegaan, de gemeentelijke financiën onder druk komen te staan, zullen er keuzes gemaakt moeten worden. Hierbij dient prioriteit gegeven te worden aan het uitvoeren van de wettelijke taken.

Personeel en organisatie

De VVD is van mening dat de gemeente er voor de burger is en niet andersom. Daarom dienen de openingstijden van het gemeentekantoor worden aangepast aan de behoeftes van de burger. Het gemeentelijk personeel moet efficiënt werken en met de burger meedenken. Het personeelsbeleid moet economisch en flexibel zijn. De VVD vindt het van belang dat de correspondentie tussen gemeente en inwoners dient te worden gevoerd in begrijpelijk Nederlands of Fries voor de Friestaligen en de brieven moeten tijdig worden beantwoord.

De gemeente intern

De VVD is voor een college dat stoelt op een werkbare meerderheid in de gemeenteraad. Iedere democratische fractie wordt uitgenodigd deel te nemen aan het opstellen van het collegeprogramma. Tevens wordt de burgemeester geraadpleegd vanwege zijn/haar zelfstandige taken. Wij sluiten samenwerking met leden en fracties van fascistische of racistische partijen uit. Democratische rechten gelden echter ook voor deze groeperingen. De VVD zal evenwel in de beoordeling van hun optreden zowel in als buiten de raad, duidelijk maken dat liberale opvattingen zich nimmer verdragen met discriminerende of racistische politiek

De financiële gevolgen van het collegeprogramma moeten worden doorgerekend; de uitkomsten van de doorrekening worden in het collegeprogramma opgenomen. De gemeenteraad richt zich op het besturen op hoofdlijnen. De VVD acht een slagvaardig dagelijks bestuur gewenst. Delegatie van bevoegdheden aan het college van B&W en mandatering van uitvoeringsbevoegdheden aan ambtenaren worden door ons gestimuleerd. De informatievoorziening aan de raad over het gebruik van delegatie en mandatering dient bij overdracht te worden vastgelegd.

De gemeente extern

Bij nieuwe initiatieven wordt te vaak eerst gekeken waarom iets niet kan. Deze 'nee-cultuur' moet worden vermeden. Als liberale partij waakt de VVD over handhaving van een zo groot mogelijke vrijheid voor de burger. De VVD vindt daarom dat de gemeenteraad terughoudend dient te zijn in zijn verordenende ijver. Die verordeningen die tot stand komen, dienen uitvoerbaar en handhaafbaar te zijn. Kortom: minder regelgeving, minder bureaucratie.

Interactieve beleidsvorming

Teneinde de kloof tussen politiek en burger te dichten, dienen de mogelijkheden die de moderne techniek ons biedt benut te worden. Door interactie tussen politiek en burgers, experts en belanghebbenden zal transparantie en voortvarendheid geboden kunnen worden. Dit kan in aanvulling op (en niet in plaats van) de huidige wijze van plan- en besluitvorming. Doel moet zijn de betrokkenheid van burgers bij de politiek te vergroten en draagvlak te creëren. Rechtstreekse uitzending van de raadsvergaderingen op televisie is er een mooi voorbeeld van.

Klantgerichtheid

De gemeentelijke overheid is er voor de burgers en niet andersom. Daarom dienen processen zich te richten om de burgers te helpen en te ondersteunen. Niet de burgers zich laten aanpassen aan de gemeente, maar de gemeente dient, zoveel mogelijk, open te staan voor suggesties van haar burgers. De gemeente dient klantgericht te zijn. Dit kan zich met name uiten in een betere communicatie met de burgers. Het gebeurt nu nog te vaak dat de gemeente zich verschuilt achter regelgeving en te weinig naar de burgers luistert. Ook betere voorlichting aan burgers over hun rechten en plichten moet beter. Daarom wil de VVD de komende vier jaar gebruiken om de communicatie van de burgers met de overheid te bevorderen. Onbekend maakt onbemind.

Plaats en taak gemeente

De VVD is in beginsel voor een kleinere overheid. De gemeentelijke overheid dient terughoudend te zijn in zaken die inbreuk maken op het persoonlijke domein van mensen. Ook moet er naar gestreefd worden dat de klantgerichtheid van de gemeente naar haar burgers wordt vergroot. De ambtenaar voert niet alleen de wet uit maar past hem toe ten goede van de burgers.